

Patent – istotne zagadnienia z punktu widzenia przedsiębiorcy

W celu zabezpieczenia się przed nieuczciwą konkurencją i ewentualną utratą korzyści materialnych tworzący nowe produkty i technologie powinni zadbać o ochronę efektów swojej pracy. Jednym z takich narzędzi jest patent.

Ewelina Drelichowska
Wrocławská Firma Prawnicza

PATENT – CO TO TAKIEGO

Patent jest prawem podmiotowym, przyznającym twórcy ograniczoną w czasie wyłączność korzystania z wynalazku. Oznacza to, że opatentowany wynalazek nie może być wytwarzany, używany, rozpowszechniany czy sprzedawany bez zgody właściciela patentu, jest on bowiem jedynym podmiotem, który ma prawo do zarobkowego lub zawodowego korzystania z wynalazku na terytorium obowiązywania patentu. W tym kontekście należy wyjaśnić, że patent jest prawem terytorialnym i jest ograniczony do terytorium państwa lub regionu, w którym został udzielony.

Podsumowując: może się okazać, że ten sam wynalazek zgłoszony w dwóch krajach zostanie objęty patentem w jednym z nich, a w drugim nie. Możliwe jest też, że te same prawa przysługiwać będą w dwóch krajach różnym osobom.

CZYM JEST JEDNOLITY PATENT EUROPEJSKI

Jednolity patent europejski jest systemem, który ma ujednoczyć ochronę wynalazku na terenie całej Unii Europejskiej (z wyjątkiem Hiszpanii i Włoch) poprzez wprowadzenie jednego postępowania zapewniającego ochronę we wszystkich państwach członkowskich. Jego główne założenia polegają m.in. na wprowadzeniu jednolitego orzecznictwa sądowego w sporach patentowych, zapewnieniu wynalazcom dostępu do bazy patentów w UE i systemu ich automatycznych tłumaczeń w językach państw członkowskich oraz na jednolitym postępowaniu przed Jednolitym Sądem Patentowym, a nie jak obecnie przed sądami krajowymi.

Przedsiębiorca w dalszym ciągu będzie mógł wybrać, z której drogi ochrony chce skorzystać: czy z procedury w ramach jednolitego patentu europejskiego, czy też np. wykorzystać innego typu procedury takie jak procedura krajowa, regionalna czy międzynarodowa.

Regulacje, które tworzą podwaliny pod wspólny system patentowy w całej Unii Europejskiej, to: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1257/2012 z dnia 17 grudnia 2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej oraz rozporządzenie Rady nr 1260/2012 z dnia 17 grudnia 2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do mających zastosowanie ustaleń dotyczących tłumaczeń. Wynalazca będzie składał wniosek do Europejskiego Urzędu Patentowego o przyznanie patentu obowiązującego na terenie państw członkowskich, które przystąpiły do systemu, w jednym z trzech języków, tj. angielskim, francuskim lub niemieckim. Będzie mógł także nadal dokonywać zgłoszenia w dowolnym języku urzędowym państwa (tj. także w języku polskim), pod warunkiem że później dostarczy tłumaczenie na język angielski, francuski lub niemiecki.

Istota Jednolitego Patentu Europejskiego sprowadza się do objęcia ochroną wynalazku na terenie wszystkich krajów Unii bez potrzeby następczego zatwierdzenia go w innych krajach członkowskich, a zatem bez konieczności ponoszenia opłat z tym związanych (tj. opłat za obsługę rzeczników patentowych, publikacje itp.).

Istota Jednolitego Patentu Europejskiego sprowadza się do objęcia ochroną wynalazku na terenie wszystkich krajów Unii bez potrzeby następczego zatwierdzenia go w innych krajach członkowskich, a zatem bez konieczności ponoszenia opłat z tym związanych (tj. opłat za obsługę rzeczników patentowych, publikacje itp.).

ILE KOSZTUJE PATENT

W związku z ochroną wynalazków Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej pobiera opłaty jednorazowe przy dokonywaniu zgłoszenia wynalazku oraz opłaty okresowe po wydaniu pozytywnej decyzji o udzieleniu patentu przez kolejne okresy ochrony. Opłaty te stanowią dochód budżetu państwa. Opłatą jednorazową jest np. opłata za zgłoszenie wynalazku. Wynosi ona aktualnie 550 zł, jednakże za przekroczenie 20 stron opisu, zastrzeżeń i rysunków płaci się dodatkowo 25 zł za stronę. W wypadku zgłoszeń dokonywanych w postaci elektronicznej opłata za zgłoszenie wynosi aktualnie 500 zł. Stawki opłat podlegają okresowym zmianom. Pełna tabela opłat znajduje się na stronie <http://www.invent.win.pl/opl_wyn.html>.

Rejestr patentowy z wpisami o udzielonych patentach prowadzi Urząd Patentowy. Rejestr patentowy jest jawny, a jego znaczenie wiąże się z domniemaniem, iż wpisy w rejestrze są prawdziwe i że każdemu jest znana ich treść.

CZY PATENT SIĘ OPŁACA

Osoby prowadzące działalność gospodarczą często mogą nie zdawać sobie sprawy, że są w posiadaniu nowatorskich rozwiązań, które mogą stać się łakomym kąskiem dla konkurencji. Rodzi się przez to pytanie, czy nie warto byłoby zadbać o swoje interesy i zgłosić wynalazek do Urzędu Patentowego, by objąć go ochroną. Jakie z tego płyną korzyści dla przedsiębiorcy?

Posiadanie patentu daje monopol – choć tylko czasowy – na określone rozwiązanie techniczne, co pozwala na czerpanie zysków z wynalazku. Jednakże nie każda działalność wymaga patentowania. Patent nie jest rozwiązaniem idealnym. Niewątpliwie do jego największych wad należą dwie: czasowe objęcie ochroną (wynoszące 20 lat) oraz konieczność ujawnienia w zgłoszeniu patentowym szczegółów wynalazku, które są powszechnie dostępne.

Czy warto zatem w każdym wypadku zgłaszać wynalazek do opatentowania, zwłaszcza gdy jest on efektem prac badawczych i rozwojowych? Moim zdaniem niekoniecznie. Jednakże każdy przypadek wymaga indywidualnego podejścia.

Polski przedsiębiorca – w celu ochrony swoich innowacyjnych rozwiązań – może skorzystać z innych prawem przewidzianych możliwości. Obok regulacji ustawy Prawo własności przemysłowej jest również ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, stanowiąca alternatywną formę ochrony dla polskich firm. Jednym z czynów nieuczciwej konkurencji, zakazanych przez ww., jest wykorzystanie cudzych informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa. Zgodnie z art. 11 ust. 4 przywołanej ustawy tajemnica obejmuje „nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności”. Jeżeli opracowane przez przedsiębiorcę wynalazki spełniają przytoczone przesłanki, stanowią, co do zasady, tajemnicę przedsiębiorstwa i są chronione przez przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W sytuacji bezprawnego wykorzystania przez konkurencję innowacyjnego rozwiązania pokrzywdzona firma może podjąć stosowne działania.

W SYTUACJI BEZPRAWNEGO WYKORZYSTANIA PRZEZ KONKURENCJĘ INNOWACYJNEGO ROZWIĄZANIA POKRZYWDZONA FIRMA MOŻE PODJĄĆ STOSOWNE DZIAŁANIA

mości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności”. Jeżeli opracowane przez przedsiębiorcę wynalazki spełniają przytoczone przesłanki, stanowią, co do zasady, tajemnicę przedsiębiorstwa i są chronione przez przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W sytuacji bezprawnego wykorzystania przez konkurencję innowacyjnego rozwiązania pokrzywdzona firma może podjąć stosowne działania, niezależnie od tego, czy wynalazek był opatentowany. Żądania, jakie jej przysługują, to: zaniechanie wykorzystania wynalazku, zapłata odszkodowania, wydanie osiągniętych zysków z wykorzystania wynalazku i zapłata zadośćuczynienia na cel społeczny.

Ochrona praw wynalazcy na podstawie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie jest tak prosta, jak w wypadku patentu. Wynika to z tego, że przedsiębiorca, którego prawo zostało naruszone, musi wykazać, że określone rozwiązanie stanowi element tajemnicy przedsiębiorstwa, a firma, która dopuściła się naruszenia, nie opracowała wynalazku samodzielnie, ale go „ukradła”. Dochodzenie roszczeń przez posiadacza patentu jest o wiele łatwiejsze. Jednakże ochrona w ramach tajemnicy przedsiębiorstwa ma kilka zalet, przez co należy brać ją pod uwagę jako alternatywę dla patentu. Ochrona jest nieograniczona w czasie i nie wiąże się z koniecznością upubliczniania szczegółów wynalazku oraz jest darmowa. Dlatego też może się okazać rozwiązaniem korzystniejszym niż ochrona w ramach patentu.

LICENCJA NA PATENT

Jedną z form czerpania korzyści z wynalazku, obok samodzielnego dysponowania nim przez przedsiębiorcę, jest możliwość udzielenia licencji na patent innym podmiotom.

Motywy udzielenia licencji mogą być bardzo różne. Wielokrotnie jej głównym powodem jest brak pieniędzy na prowadzenie samodzielnej produkcji, a także dążenie do uzyskania środków finansowych poprzez opłaty licencyjne, dzięki którym jest możliwe finansowanie własnej działalności gospodarczej. Licencje są często traktowane jako środek wymiany technologii między przedsiębiorcami, dzięki któremu dochodzi do wzajemnego wsparcia i rozwoju innowacyjności.

Przez umowę licencyjną uprawniony z patentu (licencjodawca) udziela innej osobie (licencjobjęcy) upoważnienia do korzystania z opatentowanego przez siebie wynalazku. Umowa licencyjna powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie.

Regulacje prawne, dotyczące patentu, wyróżniają licencje ograniczone, na których podstawie licencjobjęca uprawniony jest do korzystania z wynalazku tylko w ograniczonym zakresie (np. na określonym terytorium, przez określony czas lub w określony sposób), a także licencje nieograniczone, które uprawniają licencjobjęcego do korzystania z wynalazku w takim zakresie, w jakim z wynalazku korzysta licencjodawca. ■

Lubelskie Targi Energetyczne

ENERGETICS

18-20 LISTOPADA 2014

**ELEKTROENERGETYKA
I ELEKTROTECHNIKA**

**ENERGETYKA ODNAWIALNA
I ALTERNATYWNA**

Osoba do kontaktu: Joanna Kurkiewicz
tel. 81 458 15 47
j.kurkiewicz@targi.lublin.pl

Organizator: Targi Lublin S.A.
ul. Dworcowa 11, Lublin

www.energetics.targi.lublin.pl